

Stary drogowskaz z Chełmska Śląskiego

W listopadzie ubiegłego roku w piśmie „Na Szlaku” opisywałem kamień upamiętniający dawny Plac Donata znajdujący się przy niebieskim szlaku, nieopodal Rozdroża pod Strażnicą koło Chełmska Śląskiego. Tymże właśnie niebieskim szlakiem, po zaledwie dwóch kilometrach, możemy dotrzeć do innego interesującego obiektu: starego drogowskazu.

Lokalizację tego znaku odnajdziemy na mapach turystycznych wydawnictwa Plan¹, a jego opis na swoich stronach internetowych zamieścili np. Patryk Charydczak² czy też Piotr Jochymek³.

Będąc w okolicy, warto więc rozglądać się uważnie, tak aby nie przeoczyć tego interesującego drogowskazu. Ma on postać kamiennego słupa wystającego z ziemi na 105 cm, jego przekrój to kwadrat o boku 43 cm, sam zaś wierzchołek ma formę kilkucentymetrowego ostrosłupa. Na jednym z boków zachowały się doskonale czytelne do dziś inskrypcje:

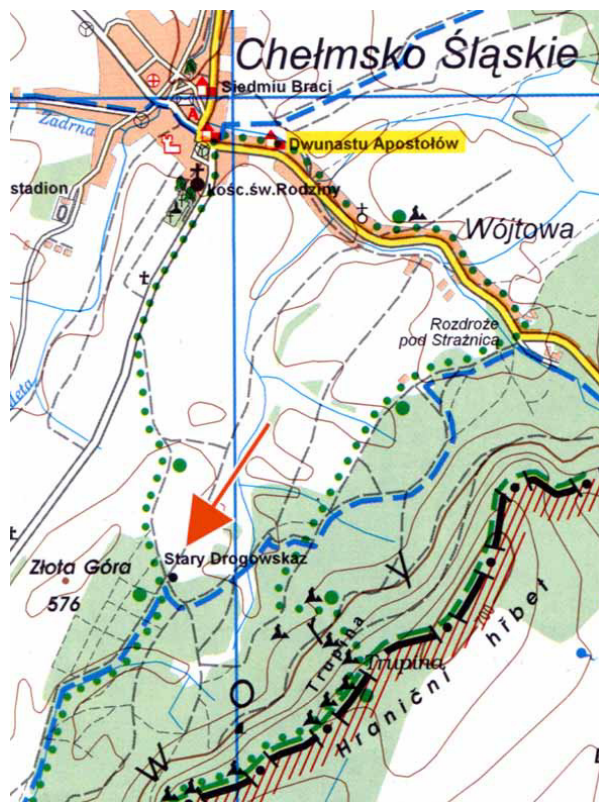
Nach →
Ober Berthelsdorf
Nach
← Voigtsdorf

Napisy wyryte na drugim z boków są nieznacznie uszkodzone, lecz znając występujące niegdyś w okolicy nazwy, możemy odtworzyć ich pierwotne brzmienie:

Nach →
Ober Adersbach
Nach
← Schömburg
R.G.V. 1913

Tak więc na kamieniu wyryto informacje ukazujące kierunki dróg wiodących do pobliskich miejscowości. Choć dawny *Berthelsdorf* to dzisiejszy Uniemyśl, to jednak wioska ta nie dzieliła się na Górny i Dolny Uniemyśl, tak więc drogowskaz wskazuje, którądy dojechać do „górnego Uniemyśla”. Z kolei *Voigtsdorf* to wioska określana w języku polskim mianem Wójtowa. Miejscowość ta w latach międzywojennych została włączona do Chełmska Śląskiego, które nazywało się niegdyś *Schömburg*, a tę właśnie nazwę dojrzymy na drugim boku kamienia. Czwartą ze wskazywanych miejscowości jest *Ober Adersbach*, czyli dzisiejszy Horní Adršpach, położony już za granicą państwową.

Poniżej nazw wyryto też informację na temat tego, kto i kiedy wykonał ów drogowskaz. Skrót R.G.V. należy rozwinąć jako *Riesengebirgsverein*. Nazwę tę tłumaczy się dziś jako Towarzystwo Karkonoskie

Fragment mapy turystycznej wydawnictwa Plan z zaznaczoną lokalizacją starego drogowskazu

Kamienny drogowskaz z okolic Złotej Góry. Wszystkie fotografie: Marian Gabrowski, wrzesień 2023

Informacje na temat kierunków dróg wiodących do górnej części Uniemyśla i Wójtowej

Zniszczony bok kamiennego drogowskazu

i niewątpliwie to właśnie chełmski oddział tejże organizacji w 1913 roku ustawił kamienny znak. Informacji na ten temat poszukiwałem w oficjalnym piśmie stowarzyszenia, jednak natrafiłem jedynie na wzmiankę, że w 1913 roku miejscowy oddział zajmował się między innymi *gruntownym ulepszaniem ścieżek, lawek i drogowskazów*⁴. W kolejnym zaś roku uroczyście obchodzono 25-lecie tutejszej sekcji Towarzystwa Karkonoskiego i między innymi ukończono modernizację pieszego szlaku wiodącego do *Ober Adersbach*⁵.

Jeden z boków drogowskazu jest w znacznym stopniu uszkodzony. Piotr Jochymek zastanawia się, czy nie są to ślady po jakimś wierceniu lub mocowaniu. Moim zdaniem nie, a zniszczenia te zapewne wynikają z faktu, że niegdyś drogowskaz wykorzystany został jako tarcza strzelecka. Widoczne na jednym z boków kraterki są śladami po „zabawie” nieodpowiedzialnego myśliwego, kłusownika czy też jakiegoś żołnierza, być może nudzącego się pogranicznika albo nawet są pamiątką jeszcze z czasów wojny.

Wyryte na drogowskazie nazwy zostały zmienione i współcześnie są jedynie ciekawostką turystyczną. Jednak sam drogowskaz w dalszym ciągu pełni swoją funkcję, a namalowane na nim symbole informują dziś o przebiegu niebieskiego pieszego szlaku turystycznego i zielonej ścieżki dydaktycznej.

Marian Gabrowski

Przypisy:

- 1 *Mapa turystyczna Okolice Lubawki Góry Krucze*, Wydawnictwo Plan, Jelenia Góra 1997.
- 2 <https://sciezka.wok.com/2014/05/12/z-zaworow-do-asfaltu-na-uniemysl/>
- 3 <http://wyszedlzdomu.pl/kamienny-drogowskaz-pod-zlota-gora-w-zaworach-gory-stolowe/>
- 4 *Jahresbericht...*, [w:] *Der Wanderer im Riesengebirge*, 5/1913, s. 69.
- 5 *Jahresbericht...*, [w:] *Der Wanderer im Riesengebirge*, 5/1914, s. 71.